

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้พฤติกรรมความรุนแรงของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในปัจจุบันที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องว่ามีนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาใช้พฤติกรรมความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มทำร้ายคู่อริ การใช้อาวุธในการทำร้ายคู่อริ และวิธีการใช้อาวุธในการทำร้ายคู่อรินั้นในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น จากข้อมูลสถิติการรับแจ้งเหตุนักเรียนตีกันทางโทรศัพท์ 191 ของศูนย์ปฏิบัติการควบคุมและสั่งการกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่าปี 2550 มีเหตุการณ์นักเรียนตีกันจำนวน 718 ครั้ง ปี 2551 มีจำนวนเพียง 639 ครั้ง แต่ตั้งแต่เดือนมกราคม – มิถุนายน 2552 นั้น มีเหตุการณ์นักศึกษาตีกันถึง 1,010 ครั้ง และที่น่าเป็นห่วงคือ การก่อเหตุของนักศึกษามีพัฒนาการการใช้ความรุนแรงมากขึ้น (ข่าวการศึกษา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2552 : ออนไลน์) โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวโน้มในการใช้อาวุธที่นำมาทำร้ายคู่อรินั้นพบว่า นักศึกษามีการใช้อาวุธปืน ระเบิด หรือวิธีการก่อเหตุโดยคนจำนวนมากรวมตัวกันทำร้ายฝ่ายตรงข้ามในพื้นที่สาธารณะ อย่างเช่นบริเวณป้ายหยุดจอร์จรถประจำทางตาม บนรถโดยสารประจำทาง บริเวณห้างสรรพสินค้า ซึ่งการก่อเหตุในสถานที่สาธารณะเหล่านี้ทำให้ผู้ไม่เกี่ยวข้อง ประชาชนทั่วไป ได้รับความเจ็บและเสียชีวิต ดังที่ปรากฏเป็นข่าวในวันที่ 3 กันยายน 2553 จากเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทของนักศึกษาเทคโนโลยีบางกะปิ ที่ให้นักเรียนชายวัย 9 ขวบ เสียชีวิต (หนังสือพิมพ์คมชัดลึก, 2553 : ออนไลน์) และข่าวในวันที่ 21 มกราคม 2554 ที่มีเหตุการณ์นักศึกษาโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพ และนักศึกษาเทคโนโลยีบางกะปิ ก่อเหตุรวมทำร้ายร่างกายกัน และมีนักศึกษานำปืนพยายามยิงคู่อริ แต่พลาดไปโดนประชาชนที่นั่งรถประจำทางได้รับความเจ็บ กระสุนฝังที่หัวไหล่ (Website kapook.com, 2554 : ออนไลน์) จากทั้งสองเหตุการณ์ที่นำมาเป็นตัวอย่างนี้ได้ปรากฏเป็นข่าวที่ทำให้สังคมไทย ได้รับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของนักศึกษามีการนำอาวุธเข้ามาเกี่ยวข้อง และทั้งสองเหตุการณ์นี้ยังส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ไม่เกี่ยวข้องด้วย จึงสมควรที่ทุกฝ่ายควรจะร่วมมือกันหาวิธีป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ในการใช้ความรุนแรงของนักศึกษา โดยเฉพาะการให้ความร่วมมือกันระหว่าง สถาบันการศึกษา ครอบครัว และเครือข่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องทำงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์การใช้ความรุนแรงดังเช่นที่ผ่านมา

ปัญหาการใช้ความรุนแรงในนักศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาด้านสุขภาพที่สังคมไทย ควรตระหนักและให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากนิยามคำว่า “สุขภาพ” นั้นไม่ได้หมายความถึง

ร่างกายที่แข็งแรงเพียงอย่างเดียว แต่คำว่า “สุขภาพ” ตามนิยามขององค์การอนามัยโลกและพระราชบัญญัติสุขภาพ ประจำปี 2550 อธิบายว่า “สุขภาพหมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล (พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ. 2550) จากคำนิยามดังกล่าวทำให้ไม่สามารถแยกคนเป็นส่วน ๆ ได้ เพราะคนประกอบด้วย ร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ โดยมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายในบุคคล ระหว่างบุคคล และภายนอกบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน การเจ็บป่วยทางร่างกาย ความแปรปรวนทางจิตใจและพฤติกรรมจึงไม่ใช่เรื่องของตัวบุคคลเพียงคนเดียว แต่เป็นเรื่องของส่วนรวม ส่งผลถึงสังคม และวัฒนธรรมที่บุคคลผู้นั้นเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งหากมีการใช้พฤติกรรม ความรุนแรงของนักศึกษาเกิดขึ้น นอกจากความบาดเจ็บทางร่างกายที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อจิตใจของนักศึกษา บุคคลรอบข้างตัวนักศึกษา รวมทั้งยังทำให้ประชาชนในสังคมเกิดความไม่มั่นใจในความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตประจำวันอีกด้วย ดังนั้นควรมีการทบทวนรูปแบบ และวิธีการของอาจารย์ผู้สอน ที่มีต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของนักศึกษาเพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อสามารถช่วยลดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของศึกษาและสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

การทำให้บัณฑิตที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดีนั้น บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่สำคัญคือการช่วยให้นักศึกษามีอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ที่ดี เพราะการมีอัตมโนทัศน์ที่ดีหรือทางบวกนั้น นอกจากเป็นแก่นของพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพแล้วยังเป็นตัวแปรที่สำคัญในการสัมฤทธิ์ผลของด้านวิชาการอีกด้วยและพัฒนาการของอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น เช่น บิดา มารดา ญาติ อาจารย์และเพื่อน (สุรางค์ ไคว้ตระกูล. 2550) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาควรสังเกตการณ์การแสดงออกของนักศึกษาของตนในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงไม่สร้างสรรค์ ไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม อาจารย์ที่ปรึกษาควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษาคนนั้นทันทีที่นักศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่ถูกต้อง (Chickering, A. and Gramzon. 1991) ด้วยการว่ากล่าวตักเตือน หรือพูดคุย ซักถามถึงเรื่องราวต่าง ๆ เป็นการส่วนตัว เพื่อช่วยในการผ่อนคลาย บรรเทาปัญหา และอาจจะสามารถ สอดแทรกแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องราวสู่กันฟังซึ่งอาจจะทำให้นักศึกษาเปลี่ยนมุมมอง ทัศนคติ หรือระงับพฤติกรรมที่ตั้งใจจะกระทำไว้ได้ในระดับหนึ่ง

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากรณีของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ เนื่องจากคณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นคณะที่มีนักศึกษาชายเป็นจำนวนมากที่สุด และได้รับนักศึกษาที่เรียนจบมาจากวิทยาลัยเทคนิคหลายสถาบัน เช่น ช่างกลทหารบก วิทยาลัยเทคโนโลยีดุสิต และสถาบันการศึกษาด้านช่างกลอีก

หลายสถาบัน เมื่อนักศึกษามาจากสถาบันต่างต่าง แม้จะแตกต่างสถาบันแต่เมื่อเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ทำให้มีเหตุการณ์ความรุนแรงอันสืบเนื่องมาจากคู่อริเก่าของนักศึกษาที่ติดพันมากับสถาบันเก่าของตัวเองอยู่บ้าง และเกิดเหตุการณ์การใช้ความรุนแรงอยู่บางช่วงเวลา แต่ไม่เคยปรากฏเป็นข่าวให้สังคมไทยได้เห็นมากนัก เพราะทางมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีกระบวนการในการจัดการกับเหตุความรุนแรงของนักศึกษาได้ดีในระดับหนึ่ง จึงเป็นที่น่าเรียนรู้และศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาต่อไปว่า กระบวนการสื่อสารของอาจารย์ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ นั้นมีรูปแบบการสื่อสารกับนักศึกษากลุ่มนี้ อย่างไรให้ยุติการใช้พฤติกรรมดังกล่าว รวมทั้งใช้วิธีการ และกระบวนการสื่อสารอย่างไร จึงสามารถยุติและลดความรุนแรงของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกลุ่มนี้ได้ในระดับดีเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายทั้งฝ่ายผู้ปกครอง ตัวนักศึกษา และอาจารย์ภายในมหาวิทยาลัย จนทำให้เรื่องราวไม่บานปลาย หรือออกเป็นข่าวตามสื่อต่าง ๆ

1.2 วัตถุประสงค์ในการทำวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการ และประสิทธิภาพของการสื่อสารของอาจารย์เพื่อลดพฤติกรรมใช้ความรุนแรงของนักศึกษา : กรณีศึกษานักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษาเรื่องศึกษารูปแบบ วิธีการ และประสิทธิภาพของการสื่อสารของอาจารย์เพื่อลดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของนักศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษาซึ่งผู้วิจัยเลือกศึกษา ณ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ

1.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. การใช้ความรุนแรง หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกที่นักศึกษาใช้ในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความไม่พอใจหรือความขัดแย้ง

1.1 การทำร้ายจิตใจกัน หมายถึง การใช้คำพูดและสัญลักษณ์ที่ทำให้คู่กรณีเจ็บใจหรือเสียใจ

1.2 การมุ่งจะทำร้ายร่างกาย หมายถึง การใช้คำพูดหรือสัญลักษณ์ที่ทำให้คู่กรณีหวาดกลัวหรือเกรงใจว่าจะถูกทำร้าย

1.3 การทำร้ายร่างกาย หมายถึง การลงมือทำร้าย หรือพยายามจะทำร้ายเพื่อให้คู่กรณีเกิดความเจ็บปวดหรือได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย ตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อยไปจนถึงการทำให้เสียชีวิต

2. รูปแบบการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการสื่อสารแบบต่าง ๆ ที่อาจารย์ใช้สื่อสารกับนักศึกษา เพื่อลดความรู้สึกเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง และอาจจะสามารถยุติการใช้พฤติกรรมก้าวร้าวลงได้ในระดับหนึ่ง ในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึง รูปแบบการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ รูปแบบการสื่อสารในการให้คำปรึกษา รูปแบบการสื่อสารการใช้กิจกรรมเกมสัมพันธ์ คือ รูปแบบการสื่อสารเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยการทำกิจกรรมร่วมกัน

3. วิธีการสื่อสาร หมายถึง ขั้นตอนในการกระทำการสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา โดยใช้แนวคิดของการสื่อสาร 5 แนวคิด คือ

3.1 การนำแนวความคิดการสื่อสารแบบโน้มน้าวใจมาใช้ในการทำการสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา โดยการนำสถานการณ์จำลอง และเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาเป็นแบบอย่างในการสื่อสาร เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เห็นเป็นตัวอย่าง ในขณะที่เดียวกันก็พยายามให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น และอาจารย์จะร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษาให้มากที่สุดด้วยการวิเคราะห์ร่วมกันถึงข้อดี ข้อเสียและผลลัพธ์ที่ตามมาในการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในเหตุการณ์นั้น

3.2 การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาร่วมใช้ในการส่งข่าวสารไปยังนักศึกษา โดยใช้ทั้งเสียงตามสายภายในมหาวิทยาลัย การใช้ Internet Website และ Facebook ของมหาวิทยาลัย หรือของอาจารย์ที่ปรึกษามาช่วยเปิดพื้นที่การสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

3.3 การทำการสื่อสารด้วยรูปภาพ โปสเตอร์ หรือสัญลักษณ์ที่ทางมหาวิทยาลัยนำมาติดตามบริเวณต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเพื่อจะเป็นสิ่งเตือนใจให้กับนักศึกษาทุกคนภายในสถาบันได้ตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการใช้พฤติกรรมความรุนแรง

3.4 การนำกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และระหว่างนักศึกษากับนักศึกษากันให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยจะมหาวิทยาลัยจะพยายามเปิดพื้นที่การแสดงออกของนักศึกษาให้มากที่สุด ทั้งกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมทางสาขากิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ของประเทศไทย และกิจกรรมโครงการออกค่ายอาสาต่าง ๆ โดยกิจกรรมเหล่านี้จะนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และเป็นเครื่องมือในการทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้นทั้งระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษา

3.5 การนำกระบวนการกลุ่มเข้ามาใช้ในการสื่อสาร โดยใช้แนวทางอิทธิพลของกระบวนการกลุ่มที่มีต่อตัวบุคคล ที่อธิบายว่า กลุ่มของนักศึกษาสามารถแสดงปฏิกริยาในการยอมรับหรือไม่ยอมรับการเข้าร่วมเป็นกลุ่มเดียวกันของนักศึกษาคนนั้นได้ โดยสมาชิกที่กลุ่มยอมรับมักจะเป็นสมาชิกที่ประพฤติปฏิบัติเป็นไปตามความคาดหวังของสมาชิกส่วนใหญ่ หรือไม่ก็เป็นบุคคลที่มีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งที่สมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มต้องการ

4. ประสิทธิภาพของการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ และการจดจำของนักศึกษาในเรื่องที่อาจารย์ต้องการสื่อสาร โดยนักศึกษาค้นนั้นสามารถจดจำ รับรู้ เกิดความเชื่อถือ และนำไปปฏิบัติตามหรือเกิดความระมัดระวังในการแสดงพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงออกมา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบรูปแบบการสื่อสาร วิธีการ และประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเพื่อลดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของนักศึกษา
2. นำข้อค้นพบจากการวิจัยไปใช้ในการดำเนินการปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการสื่อสารของอาจารย์เพื่อให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของนักศึกษา